

Razstava o pedagogu Petru Musiju 1799–1875

Exhibition on the educator Peter Musi 1799–1875

Razstavni prostor v prehodni avli našega muzeja posebej od obnove poleti 2000 s pridom uporabljamo tudi za gostovanje manjših razstav, posebno takih, ki se po vsebini navezujejo na delo muzeja. Ko sem zvedel, da so ob 130 letnici smrti v Šaleški dolini pripravili razstavo o Petru Musiju (Mestna galerija Šoštanj 15. 9.–10. 10. 2005), sem si jo zadnji dan ogledal. V Šoštanju sem se prepričal, da je v plodnem sodelovanju velenjskega muzeja (doc. dr. Tone Ravnikar in Mateja Medved) in šoštanjske občine (posebej gospe Alenke Verbič, odgovorne za družbene dejavnosti) nastala razstava o pedagogu Musiju, ki po vsebini presega lokalni okvir, temveč ima vseslovenski pomen.

Tako je razstava Muzeja Velenje in Občine Šoštanj, pri nas sicer lahko gostovala le dober mesec od 24. 10. 2005 naprej, a je tudi v našem glavnem mestu opozorila na pomen izjemno delavnega in vsestranskega pedagoga iz Slomškovega časa. Peter Musi (1799–1875) je bil rojen na Vranskem, najdlje pa je deloval v Šoštanju. Tam je bil vzorni učitelj, pedagog, sadjar, čebelar, prvi šolski hranilničar, knjižničar in socialni delavec kot bi danes rekli nekdanjemu 'očetu ubogih'. Pri vseh teh zaslugah za kraj je prav čudno, da se po izgradnji nove šole niso odločili, da bi nosila njegovo ime. Še ime po njem poimenovane ulice, ki jo je imel v Šoštanju tudi v medvojni nemški okupaciji, so leta 1953 spremenili. A hvaležnost pač dandanašnji ne rodi prav obilnega sadu. Tudi na Kranjskem ni drugače. Po nekaj desetletjih mlajšem Andreju Praprotniku (1827–1895), nedvomno osrednji pedagoški figuri druge polovice 19. stoletja ne le v Ljubljani, so sicer pred drugo svetovno vojno poimenovali eno od ljubljanskih šol, a okupatorjevo preimenovanje nato sankcionirali do novejšega časa, ko se je šola sama uspešno 'ubranila' njegovega imena. Ne(po)zna(va)nje in ignoranca pogosto hodita skupaj. Kot zatrjuje dr. Ravnikar, šola v njihovem Šoštanju ni mogla biti poimenovana po Musiju, »ker ga pač nihče ne pozna.«

In prav v zvestobi svoji prosvetljalni nalogi, po predstavitvi vsega kar je delo slovenskega učiteljstva različnih generacij, pestrih pedagoških in tudi različnih političnih usmeritev, je muzej z veseljem sprejel tudi gostovanje Musijeve razstave. Da ne bi imeli strokovni delavci muzeja zaradi tega še dodatnega dela, je za gostovanje poskrbel tedanji direktor muzeja, na drugi strani pa soavtor razstave dr. T. Ravnikar, za oblikovanje zloženke in tehnično postavitev razstave pri nas pa Marjan Javoršek. V razstavo smo uvrstili tudi nekaj Musijevih del, ki jih hrani knjižnica muzeja. V dobrem mesecu dni si je gotovo preko 40 skupin ob obisku muzeja ogledalo tudi razstavo o pedagogu Petru Musiju. Marsikdo je dobil informacijo v obliki zloženke z mojim nagovorom o pomembnosti opozarjanja »na očetov naših imenitna dela« (na tiste,

Z odprtja razstave v razstavnem prostoru avle Slovenskega šolskega muzeja.

(SŠM, fototeka)

ki so v Prešernovem in Slomškovem času tlakovali pedagoški razvoj na Slovenskem) in s študijskim besedilom soavtorja razstave. Musi je sodil med prve osnovnošolske učitelje pri nas, ki so se uveljavljali tudi kot pedagoški avtorji učbenikov za slovenske začetne šole («Navod v branje sa mladost nedelskih shol», Celje 1832) in člankov v tedanjem pedagoškem tisku. Musi je bil kot pedagoški pisec tudi Slomškov sodelavec, njegova bogata pedagoška dejavnost (o njej so pisali I. Andoljšek, 1956; V. Schmidt, 1964, S. Pavlič 1972, 2000) pa je segala še na širše področje kulture in gospodarstva. Musijev spomin so v sodobni čas še najbolj vneto prenašali prav slednji, saj so bančniki tega pionirja šolskega varčevanja izbrali za zgled in podeljevali Musijeve značke za šolsko hranilništvo. Leta 1985 je tako naš muzej pripravil razstavo, Ljubljanska banka pa izdala drobno, a po vsebini bogato knjižico Peter Musi z besedilom naše bibliotekarke Tatjane Hojan.

Gotovo je nekaj k širjenju zavesti o prispevku generacije pedagogov 19. stoletja prispevala tudi objava razstavnih besedil in ilustracij na internetu (mdr. na spletni strani muzeja), morda še bolj pa reportaža 5. novembra 2005 v sobotni številki Dnevnika z najvišjo naklado pri nas – v Slovenskih novicah. Tam je Primož Hieng s člankom 'Pedagog, sadjar, oče ubogih' pripravil zanimiv in ilustrativen prikaz razstave in Musijevega dela. Je res včasih tako, da se moraš pokazati v metropoli, da te lažje

sprejmejo še doma? Po predstavitvi v Ljubljani so razstavo o šoštanjskem pedagogu Musiju predstavili tudi v Velenju. Ker je vsako delo le korak in so velenjski muzealci pri tem naleteli na nove izzive, sem prepričan, da si z Musijem še nismo povedali vsega in nas bodo v šoštanjski okolici še presenetili s kakšno raziskavo. Ali si to bolj zasluži učitelj kakršnega ni imel v tistih ranih letih slovenskega šolstva vsak trg, še vsako mesto ne, ali pa njegovo sporočilo zlasti potrebuje naš čas?

Branko Šuštar